

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **114374** (13) **C2**

(51) МПК

C02F 1/66 (2006.01)

C02F 1/34 (2006.01)

C02F 103/02 (2006.01)

МІНІСТЕРСТВО
ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ І ТОРГІВЛІ
УКРАЇНИ

(12) ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА ВІНАХІД

(21) Номер заявки: **а 2016 02746**

(22) Дата подання заявки: **18.03.2016**

(24) Дата, з якої є чинними
права на винахід: **25.05.2017**

(41) Публікація відомостей
про заявку: **11.07.2016, Бюл.№ 13**

(46) Публікація відомостей
про видачу патенту: **25.05.2017, Бюл.№ 10**

(72) Винахідник(и):
**Долінський Анатолій Андрійович (UA),
Целень Богдан Ярославович (UA),
Гартвіг Анатолій Петрович (UA),
Коник Аліна Василівна (UA),
Радченко Наталія Леонідівна (UA)**

(73) Власник(и):
**ІНСТИТУТ ТЕХНІЧНОЇ ТЕПЛОФІЗИКИ НАН
УКРАЇНИ,**
вул. Булаховського, 2, м. Київ, 03164 (UA)

(56) Перелік документів, взятих до уваги
експертизою:
UA 108572 C2, 12.05.2015
Целень Б.Я. Спосіб безреагентної
нейтралізації кислого конденсату продуктів
згоряння природного газу // Наукові праці
ОНАХТ. Випуск 47, Т.2, 2015. – С. 109–111
Вплив механізмів дискретно-імпульсного
введення енергії на властивості води / А.А.
Долінський, Б.Я. Целень, Н.Л. Радченко,
Л.П. Гоженко, А.В. Коник // Збірник тез
доповідей IX міжнародної науково-
практичної конференції студентів,
аспірантів і молодих вчених
«Ресурсозберігаючі технології та
обладнання» (24-26 листопада 2015 р. м.
Київ). – К.: НТУУ «КПІ», 2015. – С. 114-115
Целень Б.Я., Яроцький С.М. Нейтралізація
кислих водних розчинів методом дискретно-
імпульсного введення енергії // Наукові
праці ОНАХТ. Випуск 45, Т.3, 2014. – С. 34–
39
UA a201506982, 10.12.2015
UA 81656 C2, 25.01.2008
RU 2104964 C1, 20.02.1998
RU 2196740 C1, 20.01.2003
RU 2467956 C1, 27.11.2012
RU 2240984 C1, 27.11.2004
US 6200486 B1, 13.03.2001

UA 114374 C2

(54) СПОСІБ ОБРОБКИ ВОДИ

(57) Реферат:

Винахід стосується способу обробки води і водних систем і може бути використаний в галузях промислової і комунальної енергетики, в харчовій, медичній, хімічній та інших галузях промисловості. В потоці води створюють порожнину шляхом подачі у воду газового середовища під тиском 0,05÷1 ата, після чого воду при довільній температурі обробляють

одночасно як високочастотними гідродинамічними коливаннями з частотою $100\div 30000$ Гц і напругою зсуву не менше 6 Па, так і акустичними хвилями з частотою не нижче 500 Гц, та диспергують в області зниженого тиску в режимі неперервної рециркуляції потоку з кратністю $K \geq 8$ в контурі "генератор високочастотних гідродинамічних коливань і акустичних хвиль - камера розпилювання". При цьому час проходження потоку від генератора високочастотних гідродинамічних коливань і акустичних хвиль до камери розпилювання становить від 0 до 0,05 секунди. Винахід забезпечує отримання необхідного значення водневого показника, окисно-відновного потенціалу, жорсткості, лужності, вмісту іонів розчинених солей і металів у воді, підвищення ефективності обробки та її продуктивності.

Винахід належить до способів обробки води і водних систем і призначений для використання в галузях промислової і комунальної енергетики, в харчовій, хімічній та інших галузях промисловості.

Відомі способи для нейтралізації водних систем передбачають введення в рідину хімічних реагентів для нейтралізації кислих (лужних) компонентів або їх вилучення за допомогою фізичних методів впливу на рідину (декарбонізація) (патенти РФ № 2177448, № 2151951, № 2177450). Відомі аналоги - способи нейтралізації стоків і очищення води від газів (патенти РФ № 2129993, № 2084407), у яких коректування водневого показника води здійснюється шляхом хімічних взаємодій.

Недоліками цих способів є те, що при введенні хімічних реагентів утворюються сторонні продукти реакції, які спричиняють утворення осаду, можуть забруднювати оточуюче середовище, а у випадку нейтралізації кислого конденсату роблять неможливим його повторне використання для технологічних потреб. Застосування фізичних методів впливу на рідину (декарбонізація та ін.) потребують досить високих питомих витрат енергії і матеріалів, а також характеризуються досить великими габаритами.

Найбільш близьким аналогом до заявленого способу, вибраним як прототип, є спосіб обробки води (патент UA 108572, C02F 1/66, опублікований 12.05.2015), що передбачає корекцію величини водневого показника шляхом обробки потоку води при довільній температурі високочастотними гідродинамічними коливаннями з частотою не менше 3000 Гц та з напругою зсуву не менше 6 Па з наступним диспергуванням в області зниженого тиску до 0,05 ат і направленням на рециркуляцію до досягнення заданої величини водневого показника.

Недоліком цього способу є те, що потік води або його частину після обробки високочастотними гідродинамічними коливаннями і подальшого диспергування подають на рециркуляцію, що знижує продуктивність установки.

В основу винаходу поставлена задача вдосконалення способу обробки води шляхом одночасної обробки потоку води високочастотними гідродинамічними коливаннями та акустичними хвилями, що забезпечить одержання необхідного значення водневого показника, величини окисно-відновного потенціалу, жорсткості, лужності, вмісту іонів розчинних солей і металів у воді, підвищить ефективність обробки та її продуктивність.

Поставлена задача вирішується тим, що в способі обробки води, що передбачає обробку потоку води при довільній температурі високочастотними гідродинамічними коливаннями і напругою зсуву не менше 6 Па з наступним диспергуванням в області зниженого тиску до 0,05 ат, згідно з винаходом, в потоці води створюють порожнину шляхом подачі у воду газового середовища під тиском $0,05 \div 1$ ата, після чого воду обробляють одночасно як високочастотними гідродинамічними коливаннями з частотою $1000 \div 30000$ Гц, так і акустичними хвилями з частотою не нижче 500 Гц, та диспергують в режимі неперервної рециркуляції потоку з кратністю $K \geq 8$ в контурі "генератор високочастотних гідродинамічних коливань і акустичних хвиль - камера розпилювання", при цьому час проходження потоку від генератора високочастотних гідродинамічних коливань і акустичних хвиль до камери розпилювання становить від 0 до 0,05 секунди.

Створення газової порожнини в потоці води за рахунок надходження газового середовища забезпечує зниження напору потоку і створює передумови для виникнення розвиненої кавітації.

При обробці потоку високочастотними гідродинамічними коливаннями відбувається коалесценція стабільних мікро- і нанорозмірних бульбашок в рідині, руйнування іонних оболонок, перерозподіл і руйнування водневих зв'язків, ініціювання і прискорення перебігу різноманітних фізико-хімічних процесів і перетворень.

Одночасна обробка потоку акустичними хвилями разом з високочастотними гідродинамічними коливаннями забезпечує інтенсифікацію процесу.

Диспергування водного потоку в область зниженого тиску дозволяє здійснювати інтенсивну дегазацію рідини і вилучати леткі компоненти.

Час проходження потоку від генератора високочастотних гідродинамічних коливань і акустичних хвиль до камери розпилювання, що становить від 0 до 0,05 секунди, запобігає повторному розчиненню виділеної у вигляді бульбашок газової фази в рідині.

Обробка води в режимі неперервної рециркуляції потоку з кратністю $K \geq 8$ в контурі "генератор високочастотних гідродинамічних коливань і акустичних хвиль - камера розпилювання" підвищує продуктивність обробки.

Заявлений спосіб здійснюється таким чином.

Перед обробкою неперервного потоку води довільної температури в ньому створюють порожнину шляхом подачі газового середовища під тиском $0,05 \div 1$ ата, після чого потік води надходить в генератор високочастотних гідродинамічних коливань і акустичних хвиль де

відбувається одночасна обробка гідродинамічними коливаннями з частотою $1000 \div 30000$ Гц і акустичними хвилями з частотою не нижче 500 Гц, а потім через $0 \div 0,05$ с воду подають в камеру розпилювання, де відбувається її диспергування під тиском до 0,05 ата. Далі потік води подається на повторну обробку, утворюючи контур рециркуляції. Подачу води на обробку і відведення обробленої води здійснюють окремими потоками однакової масової витрати на вході і виході контуру рециркуляції при кратності рециркуляції $K \geq 8$.

Приклад 1

Перед обробкою в неперервному потоці конденсату продуктів згоряння природного газу водогрійного газового котла з $pH=4,7$ при температурі $15^\circ C$ створювали порожнину шляхом подачі повітря під тиском 0,08 ата, після чого подавали в генератор високочастотних гідродинамічних коливань і акустичних хвиль, де відбувалася одночасна обробка високочастотними гідродинамічними коливаннями (частота - 3000 Гц, швидкість зсуву - 3500 с^{-1} , напруження зсуву - 6 Па) і акустичними хвилями з частотою 1500 Гц, потім через 0,03 с конденсат подавали в камеру розпилювання, де відбувалося його диспергування під тиском 0,08 ата. Далі потік конденсату подавали на повторну обробку, утворюючи контур рециркуляції. Кратність рециркуляції підтримували на рівні $K=12$. Оброблений конденсат з $pH=6,5$ неперервним потоком відводили з установки.

Приклад 2

Перед обробкою в неперервному потоці розчину сірчаної кислоти у водопровідній воді з $pH=5,9$ і вмістом гідрокарбонатів 0,92 моль-екв/л при температурі $17^\circ C$ створювали порожнину шляхом подачі повітря під тиском 0,1 ата, після чого подавали в генератор високочастотних гідродинамічних коливань і акустичних хвиль, де відбувалася одночасна обробка високочастотними гідродинамічними коливаннями (частота - 3000 Гц, швидкість зсуву - 3500 с^{-1} , напруження зсуву - 6 Па) і акустичними хвилями з частотою 1500 Гц, потім через 0,05 с розчин подавали в камеру розпилювання, де відбувалося його диспергування під тиском 0,1 ата. Далі потік розчину подавали на повторну обробку утворюючи контур рециркуляції. Кратність рециркуляції підтримували на рівні $K=8$. Оброблений розчин з $pH=7,1$ і вмістом гідрокарбонатів 0,56 моль-екв/л неперервним потоком відводили з установки.

На графіку (креслення) показана зміна водневого показника розчину сірчаної кислоти у водопровідній воді в процесі обробки.

Приклад 3

Перед обробкою в неперервному потоці розчину гідрокарбонату натрію в дистильованій воді з $pH=8,5$ при температурі $26^\circ C$ створювали порожнину шляхом подачі повітря під тиском 1,0 ата, після чого подавали в генератор високочастотних гідродинамічних коливань і акустичних хвиль, де відбувалася одночасна обробка високочастотними гідродинамічними коливаннями (частота - 3000 Гц, швидкість зсуву - 3500 с^{-1} , напруження зсуву - 6 Па) і акустичними хвилями з частотою 1500 Гц, потім через 0,05 с розчин подавали в камеру розпилювання, де відбувалося його диспергування під тиском 0,9 ата. Далі потік розчину подавали на повторну обробку, утворюючи контур рециркуляції. Кратність рециркуляції підтримували на рівні $K=10$. Оброблений розчин з $pH=8,9$ неперервним потоком відводили з установки.

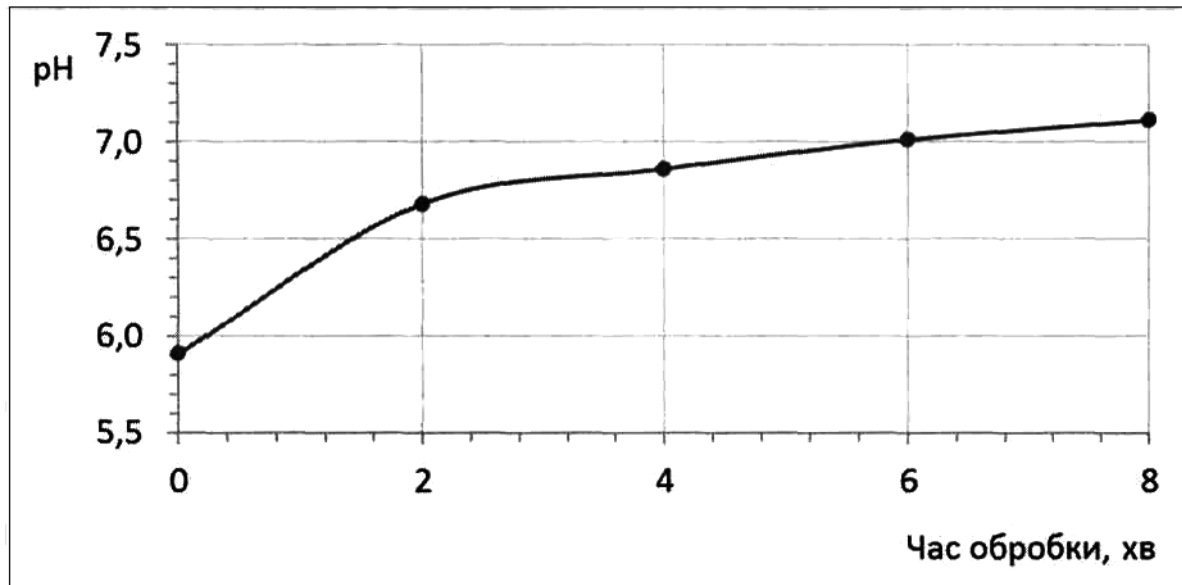
Приклад 4

Перед обробкою в неперервному потоці води водопровідної з $pH=7,1$ при температурі $13^\circ C$ створювали порожнину шляхом подачі повітря під тиском 0,08 ата, після чого подавали в генератор високочастотних гідродинамічних коливань і акустичних хвиль, де відбувалася одночасна обробка високочастотними гідродинамічними коливаннями (частота - 3000 Гц, швидкість зсуву - 3500 с^{-1} , напруження зсуву - 6 Па) і акустичними хвилями з частотою 1500 Гц, потім через 0,03 с воду подавали в камеру розпилювання, де відбувалося її диспергування під тиском 0,08 ата. Далі потік води подавали на повторну обробку, утворюючи контур рециркуляції. Кратність рециркуляції підтримували на рівні $K=15$. Оброблену воду з $pH=8,2$ неперервним потоком відводили з установки.

ФОРМУЛА ВИНАХОДУ

Спосіб обробки води, що включає обробку потоку води при довільній температурі високочастотними гідродинамічними коливаннями і напругою зсуву не менше 6 Па з наступним диспергуванням в області зниженого тиску до 0,05 ат, який відрізняється тим, що в потоці води створюють порожнину шляхом подачі у воду газового середовища під тиском $0,05 \div 1$ ата, після чого воду обробляють одночасно як високочастотними гідродинамічними коливаннями з частотою $1000 \div 30000$ Гц, так і акустичними хвилями з частотою не нижче 500 Гц, та диспергують в режимі неперервної рециркуляції потоку з кратністю $K \geq 8$ в контурі "генератор

високочастотних гідродинамічних коливань і акустичних хвиль - камера розпилювання", при цьому час проходження потоку від генератора високочастотних гідродинамічних коливань і акустичних хвиль до камери розпилювання становить від 0 до 0,05 секунди.

Комп'ютерна верстка Л. Ціхановська

Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, вул. М. Грушевського, 12/2, м. Київ, 01008, Україна

ДП "Український інститут інтелектуальної власності", вул. Глазунова, 1, м. Київ – 42, 01601